

## شرح قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح

محمد رضا یزدانیان (مدیرکل حقوقی سازمان قضایی نیروهای مسلح)

قسمت پنجم

ماده ۲۵: «منظور از دشمن عبارت است از: اشرار، گروهها و دولتهایی که با نظام جمهوری اسلامی ایران در حال جنگ بوده یا قصد براندازی آن را دارند و یا اقدامات آنان برضد امنیت ملی است.

تبصره - هرگاه برای دادگاه، تشخیص دشمن یا دولت متخاصم محرز نباشد موضوع از طریق قوه قضاییه از شورای عالی امنیت ملی استعلام و نظر شورای مذکور ملاک خواهد بود.»  
شرح ماده:

۱- یکی از اقدامات مفید مقنن در تصویب قانون جدید مجازات جرایم نیروهای مسلح، تعریف واژه "دشمن" می باشد. اصطلاحی که در مواد متعدد قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح وجود دارد، لیکن قبلاً تعریفی از آن ارائه نشده بود. به همین علت برداشت‌های متعدد قضایی از این واژه به خصوص در مورد اینکه آیا دشمن لزوماً باید دولت یا خارجی باشد یا خیر، جود داشت. یکی از حقوقدانان، در زمان حاکمیت قانون سابق در این مورد چنین می نویسد: «ظاهراً منظور از دشمن در این ماده (ماده ۱۲ قانون سابق) و مواد مشابه، چه در "قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح" و چه در "قانون تعزیرات" لزوماً دولتی که در حال جنگ با ایران است نمی باشد و حتی دولت بودن یا خارجی بودن آن شرط نیست، بلکه منظور از آن هرفرد، گروه، سازمان یا دولتی است که در جهت مقابله و مبارزه با نظام جمهوری اسلامی ایران تلاش می کند و حتی ممکن است که آن فرد، گروه یا سازمان دارای تابعیت ایرانی نیز باشد.»<sup>(۱)</sup>  
با تعریف دشمن در ماده (۲۵) اختلاف نظر قضایی در این مورد منتفی شده است؛ هرچند که ممکن است در خصوص تعریف مصادیق دشمن تفاوت دیدگاه قضایی وجود داشته باشد.

۲- کلمه "گروه" در این ماده موضوعیت ندارد، و ذکر آن از باب تمثیل بوده؛ بنابراین، هر تشکلی تحت هر عنوانی مانند سازمان، جمعیت، حزب، انجمن و غیره می تواند مشمول مقررات این ماده گردد.

۳- واژه "براندازی" در ماده (۱۷) همین قانون تعریف شده و به مفهوم تغییر و نابودی اساس نظام جمهوری اسلامی ایران آمده است.

۴- امنیت ملی (National security): عبارت است از حفظ قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و در نتیجه، حفظ حکومت و اعمال حاکمیت در امور داخلی و خارجی علیه نفوذ بیگانگان و جلوگیری از هرگونه عملیات غیرقانونی که منظور آن تضعیف و یا انهدام حکومت و ملت باشد.<sup>(۲)</sup>

۵- هرچند که با تعریف دشمن تا حدود زیادی ابهامات موجود در این زمینه رفع شده است، با این حال اگر مرجع قضایی در تشخیص دشمن یا دولت متخاصم نیاز به نظر کارشناسی داشته باشد وفق مقررات تبصره ماده (۲۵) از طریق قوه قضائیه از شورای عالی امنیت ملی در این مورد استعلام خواهد کرد و نظر شورای مذکور ملاک و مبنای اتخاذ تصمیم قضایی خواهد بود.

ماده ۲۶: «هر نظامی که اسناد و مدارک، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات طبقه‌بندی شده را در اختیار افرادی که صلاحیت اطلاع نسبت به آنها را ندارند، قرار دهد یا به هر نحو آنان را از مفاد آن مطلع سازد به ترتیب ذیل محکوم می‌شود:

الف - هرگاه اسناد، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات، عنوان به کلی سری داشته باشد به حبس از سه تا پانزده سال.

ب - هرگاه اسناد، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات، عنوان سری داشته باشد به حبس از دو تا ده سال.

ج - هرگاه اسناد، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات، عنوان خیلی محرمانه داشته باشد به حبس از سه ماه تا یک سال.

تبصره ۱- هرگاه اسناد، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات، عنوان محرمانه داشته باشد از طرف فرمانده یا رئیس مربوط تنبیه انضباطی خواهد شد.

تبصره ۲- هرگاه اعمال فوق به موجب قوانین دیگر مستلزم مجازات شدیدتری باشد مرتکب به مجازات شدیدتر محکوم خواهد شد.

تبصره ۳- طبقه‌بندی و تغییر طبقه‌بندی اسناد و مدارک، مذاکرات، تصمیمات و اطلاعات و طرز نگهداری اسناد طبقه‌بندی شده به موجب دستورالعملی است که توسط ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و پس از تصویب فرماندهی کل قوا جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.»

شرح ماده:

۱- مرتکب جرم: "هر نظامی" است که شرح آن در مواد قبل از نظر گذشت.

۲- عنصر مادی بزه:

عنصر مادی بزه، "ارائه (یا در اختیار قراردادن) اسناد، مدارک، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات طبقه‌بندی شده به افرادی است که صلاحیت اطلاع از آنها را ندارند." مرتکب ممکن است اسناد و مدارک مزبور را به صورت فیزیکی و یا به صورت مفادی در اختیار طرف جرم قرار دهد؛ همچنین در اختیار قرار دادن ممکن است مستقیم و بدون واسطه باشد و یا ممکن است غیرمستقیم و با واسطه باشد.

۳- موضوع جرم عبارت است از: "اسناد، مدارک، مذاکرات، تصمیمات و اطلاعات طبقه‌بندی شده" منظور از اسناد دولتی وفق مقررات ماده (۱) قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی عبارت است از: «هرنوع نوشته یا اطلاعات ثبت یا ضبط شده مربوط به وظایف و فعالیت‌های وزارت‌خانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شرکتهای دولتی از قبیل مراسلات، دفاتر، پرونده‌ها، نقشه‌ها و ... که در مراجع مذکور تهیه و یا به آن مراجع رسیده‌باشد.»

ماده (۲۶) قانون مجازات جرایم ن.م، اسناد، مدارک، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات طبقه‌بندی شده را به چهار طبقه "به کلی سری"، "سری"، "خیلی محرمانه" و "محرمانه" تقسیم کرده و طبقه‌بندی و تغییر طبقه‌بندی و طرز نگهداری اسناد طبقه‌بندی شده را به موجب دستورالعملی دانسته که توسط ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و پس از تصویب فرماندهی کل قوا جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

به موجب آیین‌نامه طرز نگهداری اسناد سری و محرمانه دولتی و طبقه‌بندی و نحوه مشخص نمودن نوع اسناد و اطلاعات مصوب ۵۴/۱۰/۱: "اسناد به کلی سری"، اسنادی هستند که افشای غیرمجاز آنها به اساس حکومت و مبانی دولت ضرر جبران‌ناپذیری برساند.

"اسناد سری" اسنادی هستند که افشای غیرمجاز آنها منافع عمومی و امنیت ملی را دچار مخاطره کند. "اسناد خیلی محرمانه" اسنادی هستند که افشای غیرمجاز آنها نظام امور سازمانها را مختل و اجرای وظایف اساسی آنها را ناممکن کند.

"اسناد محرمانه" به اسنادی گفته می‌شود که افشای غیرمجاز آنها موجب اختلال امور داخلی یک سازمان بشود یا با مصالح اداری آن سازمان مغایر باشد.

ماده (۷) قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی و ماده (۲۳) آیین‌نامه آن، نیروهای مسلح ایران را از شمول مقررات قانون مزبور و آیین‌نامه آن مستثنا نموده و آنها را تابع قوانین و مقررات آیین‌نامه‌های مربوط به خود دانسته‌است.

۴ - نحوه دسترسی مرتکب جرم به اسناد، مدارک، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات طبقه‌بندی شده، مؤثر در مقام نیست. ممکن است فرد بر حسب وظیفه به اسناد و مدارک مزبور دسترسی داشته و یا به صورت غیرمجاز و یا اتفاقی به اسناد، مدارک و ... دسترسی پیدا کرده باشد.

به عبارت دیگر، با توجه به اطلاق و کلیت مقررات ماده (۲۶) لزومی ندارد که مرتکب از اشخاصی باشد که وظیفه قانونی آنان نگهداری و یا حفاظت از اسناد، مدارک، مذاکرات، تصمیمات، یا اطلاعات طبقه‌بندی شده است.

۵ - استفاده طرف جرم یا افرادی که صلاحیت اطلاع نسبت به آنها را ندارند از اسناد، مدارک، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات طبقه‌بندی شده، اثری در تحقق جرم ندارد. به عبارت دیگر، به محض اینکه اسناد

یا اطلاعات مزبور در اختیار طرف جرم قرار گرفت یا از مفاد آنها مطلع شد بزه تحقق پیدا می‌کند، هر چند طرف جرم نتوانسته باشد آنها را مورد استفاده قرار دهد یا اصولاً مدارک مورد اشاره قابل استفاده نباشند.

۶ - منظور از افرادی که صلاحیت اطلاع نسبت به اسناد و مدارک مذکور در ماده (۲۶) را ندارند لزوماً افرادی هستند که عنوان "دشمن" یا "بیگانه" در مورد آنان صدق نمی‌کند، و الا در مورد افراد غیر صالح که عنوان "دشمن" یا "بیگانه" دارند مقررات ماده (۲۴) حاکم است.

۷ - هر گاه اسناد، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات عنوان محرمانه داشته باشد، موضوع وصف کیفری نداشته و فرمانده یا رئیس مربوط مرتکب را وفق مقررات تنبیه انضباطی خواهد کرد.

۸ - گرچه وفق مقررات ماده (۲) همین قانون، دادگاه نظامی مکلف است در مواردی که مجازات جرمی در این قانون ذکر شده است به استناد این قانون حکم صادر نماید، لیکن با توجه به اینکه در تبصره "۲" ماده (۲۶) تصریح شده که هرگاه اعمال فوق به موجب قوانین دیگر مستلزم مجازات شدیدتری باشد مرتکب به مجازات شدیدتر محکوم خواهد شد. بنابراین، در این مورد مراجعه به قوانین مربوط که مجازات شدیدتری در نظر گرفته‌اند مانعی ندارد.

۹ - عنصر معنوی جرم:

رکن معنوی بزه علاوه بر داشتن عمد و قصد در ارتکاب عنصر مادی جرم، یعنی "ارائه اسناد، مدارک و ... به افراد فاقد صلاحیت یا مطلع ساختن آنان از مفاد آنها"، علم و آگاهی نسبت به نداشتن صلاحیت دسترسی افرادی است که اسناد و اطلاعات در اختیار آنان قرار گرفته است.

بنابراین، اگر مرتکب به تصور اینکه طرف مقابل صلاحیت دسترسی یا اطلاع نسبت به مفاد اسناد یا اطلاعات را دارد اقدام به ارائه اسناد یا اطلاعات نماید و این موضوع ثابت شود، نمی‌توان او را به استناد ماده (۲۶) مجازات نمود، بلکه ممکن است عمل ارتكابی با مقررات ماده (۲۷) مطابقت داشته باشد.

ماده ۲۷: «هر نظامی که بر اثر بی‌احتیاطی یا بی‌مبالاتی یا سهل‌انگاری یا عدم رعایت نظامات دولتی موجب افشای اطلاعات و تصمیمات یا فقدان یا از بین رفتن اسناد و مدارک مذکور در ماده (۲۶) این قانون شود با توجه به طبقه‌بندی اسناد افشاء شده به ترتیب ذیل محکوم می‌شود:

الف - چنانچه اسناد، مذاکرات، اطلاعات یا تصمیمات، عنوان به کلی سری داشته باشد به حبس از شش ماه تا دو سال.

ب - چنانچه اسناد، مذاکرات، اطلاعات یا تصمیمات، عنوان سری داشته باشد به حبس از سه ماه تا یک سال.

ج - چنانچه اسناد، مذاکرات، اطلاعات یا تصمیمات، عنوان خیلی محرمانه داشته باشد به حبس از دو ماه تا شش ماه.

تبصره - هرگاه اسناد و مدارک، مذاکرات، اطلاعات یا تصمیمات، عنوان محرمانه داشته باشد از طرف فرمانده یا رئیس مربوط تنبیه انضباطی خواهد شد.»

شرح ماده:

در ماده (۲۶) طبقه‌بندی اسناد و تعاریف مربوط را با توجه به قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی و آیین‌نامه مربوط مورد بررسی قرار دادیم. در ماده (۲۷) واژه‌ها و اصطلاحات موصوف را از دیدگاه آیین‌نامه حفاظت اسناد و مدارک طبقه‌بندی شده نیروهای مسلح مورد بحث و بررسی قرار می‌دهیم.

وفق مقررات آیین‌نامه حفاظت اسناد و مدارک طبقه‌بندی شده نیروهای مسلح:

۱ - سند عبارت است از: «هرگونه جسم و وسیله‌ای که اطلاعات را بازگو کند. اسناد به صورت طبقه‌بندی یا عادی می‌باشند مانند نوشته، فیلم، نوار، دیسک، عکس، نقشه، تجهیزات و ...»

۲- هرگاه سندی شامل یک یا چند صفحه مربوط به هم باشد، سند را ساده و هرگاه دارای ضمیمه و پیوست‌هایی باشد، آن را سند مرکب می‌گویند.

۳ - خبر پرورش یافته را اطلاع گویند و اطلاعات رسمی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به اطلاعاتی گفته می‌شود که به نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تعلق داشته و یا اینکه منافعی در حفظ آن وجود داشته باشد.

۴ - طبقه‌بندی: میزان ارزش حفاظتی اسناد و مدارک بر اساس اهمیت و خطرات ناشی از افشای آن برای کشور تعیین می‌شود.

۵ - تعیین طبقه‌بندی عبارت است از: «قرار دادن سند در یکی از چهار نوع طبقه‌بندی (به کلی سری، سری، خیلی محرمانه و محرمانه) به منظور حفظ سند و تعیین محدودیت‌های لازم جهت دسترسی به آن و جلوگیری از افشا و دسترسی غیر مجاز.»

۶ - طبقه‌بندی بکلی سری: «درمورد اسنادی به کار می‌رود که افشای آن به امنیت ملی کشور ضرر و زیان جبران ناپذیر وارد می‌سازد. به‌عنوان مثال، طرح‌های استراتژیکی که در آن نحوه کلی اداره و هدایت جنگ معلوم باشد، اطلاعات مربوط به برنامه و طرح‌های عمده توسعه بنیه دفاعی نیروهای مسلح و طرح‌های عملیاتی که افشای آن باعث زیان جبران ناپذیر به منابع دفاعی کشور می‌گردد، در طبقه‌بندی بکلی سری قرار می‌گیرند.»

۷ - طبقه‌بندی سری: «در مورد اسنادی به کار می‌رود که افشای آن امنیت ملی کشور (منافع عمومی، سیستم دفاعی، روابط خارجی و ...) را به مخاطره می‌اندازد؛ مانند: طرح‌های آفندی و پدافندی، طرح‌های حفاظتی مناطق و اماکن حساس کشور و پروژه‌های تحقیقاتی که بنیه نیروهای مسلح را تقویت می‌کند.»

۸ - طبقه‌بندی خیلی محرمانه: «در مورد اسنادی به کار می‌رود که افشای آنها به بخشی از منافع کشور لطمه وارد آورد؛ مانند طرح‌های حفاظتی محل‌های استقرار نیروهای مسلح، سوابق امنیتی پرسنل و طرح‌های مربوط به حفظ امنیت شهرها.»

۹ - طبقه‌بندی محرمانه: «برای اسنادی به کار می‌رود که انتشار آن بین عموم آزاد نبوده و افشای آن باعث بروز اختلال در بخشی از سیستم‌های داخلی یک سازمان، یگان و ... می‌شود.»

۱۰ - منظور از دسترسی مجاز، به دست آوردن هرگونه اطلاعات طبقه‌بندی شده خارج از ضوابط و مقررات حفاظتی است.

۱۱ - منظور از افشای اطلاعات یا اسناد، آشکار کردن یا عرضه نمودن مفاد اسناد یا اطلاعات یا مذاکرات یا تصمیمات طبقه‌بندی شده به طور شفاهی یا کتبی و یا به هر نحوی است که حفاظت و امنیت از آنها سلب شود.

۱۲ - ارائه اسناد یا اطلاعات طبقه‌بندی شده به کارکنانی که شرایط و نیاز دسترسی به اطلاعات یا مندرجات اسناد مزبور را دارند با رعایت اصل حیثه‌بندی اسناد صورت می‌گیرد. منظور از حیثه‌بندی، تعیین محدودیت‌های لازم در گردش اسناد و تعیین حدود و زمان واگذاری اطلاعات موجود در یک سند طبقه‌بندی شده به افرادی است که شرایط و نیاز دسترسی را دارند.

۱۳ - بزه موضوع ماده (۲۷) از جرایم غیرعمدی بوده که منشأ آن بی‌احتیاطی یا بی‌مبالاتی یا سهل‌انگاری یا عدم رعایت نظامات دولتی می‌باشد؛ موارد مزبور از مصادیق تقصیر یا خطای جزایی است. البته این جرم یک بزه مادی صرف نیست که نیاز به عنصر معنوی نداشته باشد، بلکه رکن روانی جرم، تقصیر یا خطای جزایی است و به همین علت از جمله جرایم غیر عمدی محسوب می‌شود.

در تعریف بی‌احتیاطی و بی‌مبالاتی گفته شده که بی‌احتیاطی، انجام یا ارتکاب عملی یا فعلی است که شخص نباید انجام دهد؛ ولی بی‌مبالاتی، انجام ندادن کاری است که انجام آن لازم و ضروری می‌باشد.

مبنا و معیار سنجش بی‌احتیاطی یا بی‌مبالاتی می‌تواند مقررات یا نظامات دولتی و یا قضاوت عرف باشد. عدم رعایت نظامات دولتی نیز می‌تواند به معنای نادیده گرفتن مفاد بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل و ... باشد که به منظور انجام صحیح و درست امری وضع می‌گردند؛ مانند عدم رعایت مفاد آیین‌نامه حفاظت اسناد و مدارک طبقه‌بندی شده نیروهای مسلح، دستورالعمل حفاظت اسناد سری و به

کلی سری، دستورالعمل رابطین حفاظت اسناد و یا آیین نامه حیطة بندی و دسترسی پرسنل وظیفه به اسناد و اطلاعات.

۱۴ - عنصر مادی جرم: افشای اطلاعات یا مذاکرات یا تصمیمات یا مفاد اسناد و یا فراهم نمودن موجبات فقدان یا از بین رفتن آنها در اثر بی احتیاطی یا بی مبالاتی یا سهل انگاری یا عدم رعایت نظامات دولتی می باشد.

۱۵ - هرگاه اسناد و مدارک، مذاکرات، اطلاعات یا تصمیمات از نظر طبقه بندی عنوان محرمانه داشته باشند، افشا یا فراهم نمودن موجبات فقدان یا از بین رفتن آنها بر اثر سهل انگاری، بی مبالاتی، بی احتیاطی و عدم رعایت نظامات دولتی وصف کیفری نداشته و مقنن برای مرتکبین پاسخ انضباطی در نظر گرفته که تحت عنوان تنبیه انضباطی توسط فرمانده یا رئیس مربوط اعمال می گردد.

ماده ۲۸: «هر نظامی که پس از آموزش لازم در مورد حفظ اطلاعات طبقه بندی شده، در اثر بی مبالاتی و عدم رعایت اصول حفاظتی، توسط دشمنان و یا بیگانگان تخلیه اطلاعاتی شود، به یک تا شش ماه حبس محکوم می گردد.»

شرح ماده:

۱- مرتکب جرم "هر نظامی" است که در مواد قبل مورد بررسی قرار گرفت.

۲- عنصر مادی جرم "تخلیه اطلاعاتی شدن" است. تخلیه اطلاعات ممکن است به وسیله تلفن یا نامه یا دورنگار یا پست الکترونیکی و مانند آن باشد. به عبارت دیگر، فرد اگر در اثر بی مبالاتی و عدم رعایت اصول حفاظتی، اطلاعاتی طبقه بندی شده را در اختیار دشمنان و یا بیگانگان قرار دهد مشمول مقررات ماده خواهد بود. سئوالی که در این مورد مطرح می شود این است که اگر در اثر بی مبالاتی فرد و عدم رعایت اصول حفاظتی شرایطی فراهم شود که دشمن یا بیگانگان به اطلاعات طبقه بندی شده دسترسی پیدا کنند، مانند مسئول حفظ اطلاعات طبقه بندی شده، در اثر سهل انگاری محل نگهداری اسناد را بدون آنکه درب آن را قفل کند ترک نماید و در اثر همین اشتباه و غفلت وی دشمن و یا بیگانه وارد محل نگهداری اسناد شود و اسناد را بر باید، آیا می توان عمل وی را تخلیه اطلاعاتی شدن تلقی نمود؟ در پاسخ به این سئوال می توان گفت، با توجه به مفهوم عبارت "تخلیه اطلاعاتی شود" و منطوق ماده و رعایت اصل تفسیر مضیق قوانین جزایی، به نظر می رسد مقررات ماده ناظر بر مواردی است که شخص رأساً اطلاعاتی را در اختیار طرف جرم قرار دهد، نه اینکه عمل وی منجر به دسترسی افراد غیر صالح به اسناد طبقه بندی شود. در این فرض ممکن است عمل ارتكابی با مقررات ماده (۲۷) مطابقت داشته باشد. البته در این مورد برخی از حقوقدانان نظر مخالف دارند.<sup>(۳)</sup>

۳- عنصر معنوی بزه "تقصیر یا خطای جزایی" به صورت بی‌مبالاتی و عدم رعایت اصول حفاظتی می‌باشد. به عبارت دیگر، بزه مزبور از جمله جرایم غیرعمدی محسوب می‌شود.

۴- در صورتی که فرد آموزش لازم در مورد حفظ اطلاعات طبقه‌بندی شده را ندیده باشد و به همین علت تخلیه اطلاعاتی شود مشمول مقررات این ماده نخواهد بود؛ هرچند که مرتکب سهل‌انگاری و یا بی‌مبالاتی شده باشد.

۵- اگر فردی نظامی در مورد حفظ اطلاعات طبقه‌بندی شده مرتکب تخلفی اعم از بی‌مبالاتی و عدم رعایت اصول حفاظتی نشده باشد و با این حال به‌عللی تخلیه اطلاعاتی شود مسئولیتی نخواهد داشت.

۶- موضوع جرم "تخلیه اطلاعات" است و منظور آن است که در اثر سهل‌انگاری و عدم رعایت اصول حفاظتی و بی‌مبالاتی مأموری که باید اطلاعات طبقه‌بندی شده را حفظ نماید دشمن و یا بیگانه بتواند مأمور موصوف را تخلیه اطلاعاتی نماید و به اطلاعات طبقه‌بندی شده دسترسی پیدا کند.

۷- فاعل مادی بزه در حقیقت طرف جرم (دشمن یا بیگانه) است که مأمور را تخلیه اطلاعاتی می‌نماید و اساس مسئولیت کیفری مأمور را عدم رعایت اصول حفاظتی و بی‌مبالاتی تشکیل می‌دهد که در این مورد می‌توان به نوعی مأمور را "فاعل معنوی جرم" نامید. جرم موضوع ماده (۲۸) را می‌توان از مصادیق "مسئولیت کیفری ناشی از فعل دیگری" دانست.

۸- طرف جرم "دشمنان و یا بیگانگان" می‌باشند. بنابراین، اگر مأمور توسط افرادی که عنوان دشمن و یا بیگانه بر آنها صدق نمی‌کند تخلیه اطلاعاتی شود مشمول مقررات این ماده نمی‌شود. به دیگر سخن، عبارت "دشمنان و یا بیگانگان" در این ماده موضوعیت داشته و حصری می‌باشد.

۹- واژه‌ها و مفاهیم "اطلاعات طبقه‌بندی شده"، "بی‌مبالاتی"، "دشمنان" و "بیگانگان" در مواد قبل مورد بررسی قرار گرفت و توضیح لازم داده شد.

۱۰- در مقدمه آیین نامه حفاظتی اسناد و مدارک طبقه‌بندی شده نیروهای مسلح آمده است: «اصول حفاظتی همانند حلقه‌های زنجیری به هم پیوسته‌ای است که عدم رعایت آن در هر رده، باعث سستی حلقه‌های دیگر شده و موجب کاهش ضریب حفاظتی خواهد شد.»

ادامه دارد

### پی‌نوشت‌ها:

۱- میرمحمد صادقی، دکتر حسین، جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی.

۲- فرهنگ واژه‌های نظامی، سرتیپ ستاد محمود رستمی.

۳- رجوع شود به: جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی، دکتر ضیاءالدین پیمانی و شرح قانون مجازات اسلامی، دکتر عباس زراعت.